

I. Doručování v rámci Evropské unie

II. Doručování mimo Evropskou unii

Justiční akademie ČR
Pavla Belloňová, Pavel Simon
22. dubna 2013

1

ČLENSKÉ STÁTY EU

Nařízení o doručování

- **Nařízení** Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000
- účel:
 - a) zdokonalení a urychlení zasílání soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech, neboť to vyžaduje řádné fungování vnitřního trhu (b. 2 úv. ust.)
 - b) ochrana práv adresátů na obhajobu (**Alder** – C-325/11)

3

Nařízení o doručování - působnost

- věci občanské a obchodní (**Eurocontrol** – 29/76, **Rüffer** – 814/79, **Lechouritou** – C-292/05, **Blijdenstein** – C-433/01, **Realchemie Nederland** - C-406/09, **Sonntag v. Waidmann** - C-172/91, NS ČR **33 Cdo 3793/2011**)
- soudní a mimosoudní písemnosti (**Roda Golf**, C-14/08)
- doručení z jednoho členského státu do druhého (**Alder** – C-325/11) a konec § 35j odst. 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii
- dvě výjimky z použitelnosti nařízení - neznámá adresa doručení a doručování zástupci se sídlem ve státě doručení (**Alder** – C-325/11)

4

Nařízení o doručování - působnost

- teritoriální působnost splývá s teritoriální působností práva ES (články 349 a 355 SFEU; bývalý článek 299 SES), zahrnuje tedy všechny členské státy (čl. 1 odst. 3) včetně Dánska (od 1.7.2007).

Nařízení se použije i v případě:

- francouzských zámořských departmentů Guadeloupe, Martinik, Francouzská Guyana, Réunion, **Mayotte (1.1.2014)**
- Gibraltaru jako území, za které přijala Velká Británie odpovědnost,
- portugalské Madeiry a Azorských ostrovů,
- španělských Kanárských ostrovů,
- finských Alandských ostrovů.

5

Nařízení o doručování - působnost

Nařízení se naopak nepoužije v případě:

- Francouzské Polynésie, Nové Kaledonie, ostrovů Willis a Futuna, Francouzských jižních a antarktických území a území se speciálním statutem (Saint-Pierre a Miquelon),
- holandských území Aruba a Nizozemských Antil (Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten),
- britských území Anguilly, Kajmanských ostrovů, Falkland, Jižní Georgie a Jižních Sandwichových ostrovů, Montserratu, Pitcairnu, Svaté Heleny a závislých území, Britských území v Antarktidě, Britského indickooceánského území, ostrovů Turks a Caicos, Britských panenských ostrovů a Bermud, britských výsostných území Akrotiri a Dhekelia na Kypru, britských Normanských ostrovů (Guernsey, Jersey, Alderney a Sark) a Ostrova Man
- severní část Kypru, nad kterou nemá kyperská vláda faktickou kontrolu.

6

Nařízení o doručování

- odesílací a přijímací orgány
- ústřední orgány
- Evropská soudní síť pro občanské a obchodní věci (moc@msp.justice.cz)
- způsoby doručení – prostřednictvím odesílacích a přijímacích orgánů, diplomatickými a konzulárnímu zástupci nebo poštou
- neexistence hierarchie mezi způsoby doručení ([Plumex](#) – C-473/04)

7

Doručování prostřednictvím přijímacího orgánu

- Evropský soudní atlas – [formulář](#)
- jazyk žádosti, její vyplnění a odeslání
- potvrzení o přijetí žádosti, její vady a odmítnutí žádosti
- doručování písemností
- právo odmítnout převzetí písemnosti pro absenci překladu ([Weiss und Partner](#) – C-14/07)

8

Doručování prostřednictvím přijímacího orgánu – pokr.

- datum doručení a potvrzení o něm
- Členské státy mohou žádat

1. úhradu nákladů spojených s činností soudního úředníka nebo jiné osoby pověřené doručováním – povinnost stanovit pevnou částku:

Např. FR 50 EUR, Skotsko 134,20/42,80 £, Severní Irsko 45 £, BE 135 EUR, NL 65 EUR, LU 138 EUR

2. náklady spojené se zvláštním způsobem doručení

9

Další způsoby doručování

2. Doručování konzulárními či diplomatickými zástupci

a) pro zaslání dožádání přijímacímu orgánu – pouze ve výjimečných případech (čl. 12)

b) doručování prostřednictvím konzulárních či diplomatických zástupců dožadujícího státu (čl. 13)

- nesmí být použito donucovacích prostředků

- s výjimkou doručování státním občanům dožadujícího státu mohou členské státy prohlášením tento způsob vyloučit (ČR nevyloučila)

10

Další způsoby doručování

3. Doručování poštou (čl. 14)

Povinná forma doporučeného dopisu s potvrzením o přijetí

4. Přímé doručování (čl. 15)

Zadatel se může obrátit přímo na soudního úředníka nebo jinou osobu pověřenou doručováním, umožňuje-li to právní řád státu, kde má být písemnost doručena (ČR neumožňuje)

Pravidla oddílu 1, která musí být respektována i při jiném způsobu doručování: čl. 8 (právo odmítnout přijetí písemnosti), čl. 9 (datum doručení)

11

Ochrana žalovaného

Ochrana procesních práv žalovaného v případě neúčasti v řízení (čl. 19)

Bylo-li doručováno předvolání nebo obdobná písemnost a žalovaný se řízení neúčastní, má soud povinnost přerušit řízení do doby, než se prokáže, že bylo doručeno řádně a včas (odst. 1).

Možnost vydat rozsudek pro zmeškání i bez potvrzení o doručení (odst. 2) – ČR prohlášení učinila, ale s ohledem na národní právo jeho využití není možné.

Zaručeno prominutí zmeškání lhůty pro podání opravného prostředku proti rozsudku pro zmeškání, jestliže se žalovaný bez vlastního zavinění nedozvěděl o předvolání nebo obdobné písemnosti a zjevně se hájí ve věci samé (odst. 4).
Vyjimka: věci osobního stavu a právní způsobilosti.

12

NEČLENSKÉ STÁTY EU

Právní základ

- 1) Haagská úmluva o doručování z r. 1965
 - 2) Dvoustranné smlouvy o právní pomoci
 - 3) Haagská úmluva o civilním řízení
 - 4) Bezesmluvní styk
- Informativní pomůcka pro styk s cizinou dostupná na [Extranetu MSp](#) v sekci Mezinárodní justiční spolupráce – Civilní – Obecné informace
 - Instrukce MSp [59/2010-MOC-J](#)

Haagská úmluva o doručování 1965

- Úmluva o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních, vyhláška č. 85/1982 Sb.
- www.hcch.net
 - Conventions – All Conventions – [č. 14](#)
 - Specialized sections – [Service Section](#)
- K 22.4.2013: 68 smluvních států
- Vztah k jiným předpisům upravujícím přeshraniční doručování v civilních věcech

Působnost HÚ o doručování

- Působnost časová – od 1.6.1982
- Působnost teritoriální
 - zasílání písemností do ciziny k jejich doručení v cizině
 - Rozhoduje *lex fori*, úmluva je v tomto směru nezávazná, ale její použití je výlučné
- Působnost věcná

Věcná působnost HÚ o doručování

věci občanské a obchodní

- Autonomní výklad: [Haagské doporučení](#) z r. 2009 č. 13 a 14 – podpora širokého výkladu

soudní a mimosoudní písemnost

- Rozlišení závisí na národním právu státu původu písemnosti
- Mimosoudní písemnosti (čl. 17 HÚ – pouze veřejné listiny)

známá adresa příjemce písemnosti

- Není stanovena povinnost dožádaného státu zjišťovat adresu (k tomu je možné využít některých dvoustranných smluv o právní pomoci)

Doručování písemností prostřednictvím ústředních orgánů 1

- Ústřední orgány, další příslušné orgány
- Jazykový režim:
 - a) dožádání – vždy AJ nebo FJ nebo úřední jazyk dožádaného státu
 - b) písemnost – překlad není povinný, ale ústřední orgán dožádaného státu jej může vyžadovat (některé státy to uvedly přímo v prohlášeních – např. Argentina, jiné mohou vyžadovat na ad hoc bázi)
- **Obsah dožádání** – obligatorní formulář – viz web [HCCH](#), příp. [Extranet MSp](#) – vícejazyčné verze; nejčastěji používané výrazy pro vyplnění - Extranet

Doručování písemností prostřednictvím ústředních orgánů 2

- **Způsoby vyřízení dožádání (čl. 5) – osvědčení o doručení**
 1. **Obecné pravidlo:** podle práva dožádaného státu (čl. 5 písm. a)
 2. **Zvláštní formou, kterou stanoví dožadující orgán** (čl. 5 písm. b) – nesmí být v rozporu s právním řádem státu dožádaného
 3. **Prosté doručení:** předání adresátovi osobně, je-li ochoten ji přijmout dobrovolně (čl. 5 odst. 2)
- **Osvobození od ověření**
- **Důvody odmítnutí žádosti o doručení písemností**

Pouze byla-li by dotčena svrchovanost nebo bezpečnost dožádaného státu
Důvodem pro odepření nesmí být výlučná pravomoc dožádaného státu nebo nemožnost uplatnit nárok před soudem

Náklady na doručení

- **Obecné pravidlo:** dožádaný stát nebude po státu dožadujícím uplatňovat náhradu nákladů za doručení
- **Výjimky:**
 - a) je-li doručováno oprávněnou úřední osobou (např. [USA](#), Kanada, Austrálie)
 - b) byla-li použita zvláštní forma ve smyslu čl. 5 písm. b)

Ochrana žalovaného

- Obdoba čl. 19 nařízení
- Čl. 15, 16 Haagské úmluvy
 - Povinnost soudu v případě neúčasti žalovaného na jednání přezkoumat doručení předvolání/obdobné písemnosti
 - Možnost, aby soud prominul důsledky zmeškání lhůty pro podání opravného prostředku žalovanému, který se neúčastnil řízení

Další způsoby doručování dle Haagské úmluvy – alternativní kanály

- Nutné přihlídnout k **prohlášením** smluvního státu, na jehož území má být doručeno
- 1) prostřednictvím diplomatických zástupců a konzulárních úředníků (přímo, nepřímo) – s výjimkou doručování vlastním státním občanům není na území ČR přípustné
- 2) Doručování poštou a 3) prostřednictvím oprávněných úředních osob – není na území ČR přípustné

Haagská úmluva - jiné kanály pro zasílání písemností

- Vyplývající z dvoustranných či mnohostranných úmluv mezi smluvními státy (čl. 11, 24, 25)
- Vyplývající z národního práva dožádaného státu (čl. 19)

Doručování podle dvoustranných mezinárodních smluv o právní pomoci

- Aktualizovaný seznam na [webu MSp ČR](#)
- Mohou se použít přednostně před Haagskou úmluvou
- Dvoustranné smlouvy s členskými státy EU nahrazeny nařízením o doručování
- Dožádání zasíláno přes MSp ČR

Haagská úmluva o civilním řízení (1954)

- vyhláška č. 72/1966 Sb.
- Zasílání dožádání konzulární cestou
- Nahrazena Haagskou úmluvou o doručování (1965) a ve vztazích mezi členskými státy EU (včetně Dánska) nařízením o doručování
- Nadále použitelná ve vztahu k Surinamu, Libanonu

Doručování na bezesmluvním základě

- Prostřednictvím zastupitelských úřadů
- § 55 a násl. ZMPS – vzájemnost

Děkujeme za pozornost.

27